

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: Comparative Legislative Behavior

Schendelen, M.P.C.M. van

Citation

Schendelen, M. P. C. M. van. (1973). Boekbespreking van: Comparative Legislative Behavior. *Acta Politica*, 8: 1973(2), 230-231. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3451445>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3451445>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

inspraak inbrengt in de bestuursprocessen. Het derde gevaar van de systeem-analytische benadering van het openbaar bestuur is het te statische uitgangspunt.

Scholten heeft in zijn rede op al deze gevaren gewezen. Ook in dit opzicht sta ik graag achter hem en gebruik ik deze recensie nog eens om mijn Rotterdamse collega in zijn strijd tegen de eenzijdigheid, die in de bestuurskunde nooit zal ophouden, te steunen.

H. A. Brasz

S. Patterson and J. Wahlke (eds.), Comparative Legislative Behavior — Frontiers of research

New York (Wiley), 1972, -311 p., £ 6,25

Onder de veelbelovende ondertitel *frontiers of research* hebben Patterson en Wahlke in dit boek tien artikelen bijeengebracht, die (op één na) eerder congrespaper (Iowa, 1969) waren.

Behalve een *Introduction* en *Conclusion* bevat het boek twee delen van elk vier artikelen over nogal verschillende onderwerpen.

Het eerste deel behandelt de plaats van het parlementslid in het legislatieve proces. In dit deel gaat *M. Pederson* in op het verschijnsel van de ongelijke oververtegenwoordiging van juristen in parlementen. *J. Schwartz* en *G. Lambert* vragen zich af waaruit de grote cohesie in het stemgedrag van Britse Conservatieve backbenchers verklaard kan worden. *P. Gerlich* inventariseert de roloriëntatie van Weense gemeenteraadsleden. En *H. Eulau* tenslotte beschrijft enkele configuraties van kenmerken van legislatieve besluitvormingssystemen.

In het tweede deel wordt aandacht geschonken aan de relaties van de volksvertegenwoordiger met zowel zijn partij als zijn kiezers. Allereerst gaan *H. Daalder* en *J. Rusk* in op enkele attitudes en percepties, die Nederlandse Tweede Kamerleden hebben met betrekking tot de politieke partijen. Bovendien wordt in het tweede deel van dit artikel een afstandsmaat tussen parlementaire fracties ontwikkeld, waaruit conclusies getrokken worden in termen van coalitiemogelijkheden. In een volgend artikel geeft *P. Pesonen* een schetsmatig beeld van het Finse parlement; hij schenkt vooral aandacht aan het kiesgedrag van burgers, de sociale herkomst van parlementsliden en hun stemgedrag. Vervolgens onderzoekt *J. Brand* de mate waarin Schotse gemeenteraadsleden representatief zijn voor hun kiezers; representativiteit wordt achtereenvolgens verstaan in termen van sociale achtergronden en van politieke opvattingen. *J. Grumm* tenslotte bespreekt de empirische waarde van Easton's feedbacktheorie. Daartoe heeft hij op enkele beleidsterreinen de in de tijd opeenvolgende outputs van Amerikaanse staten onderzocht.

In de *Conclusion* van het boek geven *Patterson* en *Wahlke* een evaluatie van de huidige stand van legislatief onderzoek.

Bovendien schetsen zij de richting waarin verder onderzoek naar hun mening nodig is. In hun evaluatie stemmen zij frappant overeen met de eveneens sterk evaluerende *Introduction* van *G. Loewenberg*, die de bundel opent.

Zij allen constateren dat de 'gaps in knowledge about legislative institutions and behavior are enormous' (p. 291). Weliswaar, zo stelt *Loewenberg*, neemt de kennis toe, maar deze is te weinig cumulatief. Ook theoretisch en begripsmatig schort er nog veel aan legislatief onderzoek. Belangrijke begrippen, zoals rol

en functie zijn nog onvoldoende hard geoperationaliseerd en gedefinieerd. Variabelen worden slechts fragmentarisch relevant gemaakt. De relatie tussen empirie en theorie is zwak. De methoden van onderzoek zijn daarentegen goed ontwikkeld en worden steeds beter. Wel zijn er nog problemen, maar die betreffen meer de vergelijking tussen legislatieve systemen dan het onderzoek binnen een legislatief systeem. Het vergelijkend onderzoek tenslotte is nog nauwelijks ontwikkeld. Zolang de theoretische en conceptuele problemen ook groot zijn, is het vooruitzicht op goed vergelijkend onderzoek trouwens schraal. De drie auteurs blijven echter hoopvol.

Men kan zich afvragen in hoeverre de acht 'frontiers of research' (gemeten naar de criteria van kennisvorming, theorievorming, methodologie en vergelijkend gehalte) de enigszins sombere evaluatie rechtvaardigen.

Om met het laatste criterium te beginnen: Slechts drie artikelen (*Eulau*; *Brand*; *Grumm*) zijn duidelijk vergelijkend. Twee (*Pederson*; *Gerlich*) zijn dat in beperkte mate. Bij de overige drie vindt geen intersysteemvergelijking plaats.

Bij de methoden van onderzoek blijkt het interview (*Gerlich*; *Eulau*; *Daalder* en *Rusk*; *Brand*) en de secundaire analyse (*Pederson*; *Pesonen*; *Grumm*) te overheersen. De statistische verwerking komt doorgaans niet uit boven het niveau van frequentieverdelingen en correlatieberekeningen. Door *Daalder* en *Rusk*, *Brand*, en *Grumm* is echter tevens van meer geavanceerde statistiek gebruik gemaakt. Methodische zwakheden vertonen het artikel van *Pesonen*, wiens basisgegevens voor de vergelijking van 22 parlementen zeer uiteenlopend (maximaal zeventien jaar!) gedateerd zijn, en van *Eulau*, die tabellen met onthutsend kleine celvulling geeft, en causaliteiten suggereert waar slechts van associaties sprake is. Een kritische kanttekening verdient ook het artikel van *Daalder* en *Rusk*, die hun gehele beschouwing over coalitiemogelijkheden ophangen aan een interviewvraag, die daar niet voor bedoeld was en dat coalitie-element dan ook niet in zich sluit.

Nieuwe kennis en data over legislatieve processen draagt het boek in beperkte mate aan. De meeste artikelen zijn qua resultaat nog traditioneel. Een goede uitzondering hierop vormen de artikelen van *Daalder* en *Rusk* (het tweede deel, over sociaalculturele afstand tussen kamerleden), van *Brand* (over representatiespanningen) en van *Grumm* (over geringe feedback).

Ook theoretisch en conceptueel vallen deze drie artikelen positief op. De overige artikelen bieden in deze opzichten óf zeer weinig (*Schwartz* en *Lambert*, *Daalder* en *Rusk*, eerste gedeelte; *Pesonen*) óf nauwelijks iets nieuws (*Pederson*, *Gerlich*; *Eulau*).

Afsluitend kan dan ook gesteld worden dat van het legislatieve-onderzoeksfront weinig groot, maar veel klein nieuws te melden valt. Het front is ook in beweging, getuige de bijdragen van *Daalder* en *Rusk* (tweede deel), *Brand*, *Grumm*, die volgens bovenstaande criteria tot het beste uit deze bundel gerekend kunnen worden. Voor de hoopvolle verdere verwachtingen van de samenstellers is daarom gegronde reden.

M. P. C. M. van Schendelen